

Dubbel Leven
met Gerard Alderliefste
juni 2017

Tekst: Jan Vriend

In de verhalenserie 'Route' praten smaakmakers over de stappen in hun leven. Bij een wegwijzer vertellen ze welke richting ze kozen. Vandaag: Gerard Alderliefste, verslavingsarts en vertolker van het Franse lied. 'Met het één ontsnap ik aan het ander.'

Muziek in de Amsterdamse Jordaan. Woorden van een Frans chanson dwarrelen over de gracht. Pianoklanken ontsnappen uit een woonboot. Stap aan boord en je bent op bezoek bij Gerard Alderliefste, die zingend zijn vingers over het klavier laat dansen. Leermeester

Achter hem op een stoel zijn gitaar: daarop speelt hij straks het volgende liedje. Inderdaad: gitaar en piano. En nog zingen, ook. Omdat hij niet kan kiezen. Niet tussen zijn werk als verslavingsarts en zijn roeping als artiest. Dus doet hij het allebei. Praktijk en podium. 'Niet kiezen is toch ook een keuze?' Dus eigenlijk kiest hij toch. Waarbij hij graag op het grillige pad van de onzekerheden wandelt. Geen degelijke middenwoning, maar een woonboot. Terwijl de halve wereld hem nog zò waarschuwd voor het onderhoud. En van wie is die bejaarde Citroën DS naast de boot? Die Snoek uit 1973, die vraagt om een gereedschapskist achterin? Van hem, dus. 'Ik hou ervan om dat soort dingen te proberen, ook al kleven er risico's aan. Als ik zo'n auto te koop zie staan, ga ik gewoon kijken, word ik verliefd en neem alle zorgen op de koop toe.'

'Eigenlijk doe ik gewoon wat een ander graag zou willen. Want soms moet je iets gewoon wagen. Om ruimte te geven aan een kant van jezelf die anders ondergesneeuwd raakt. Maar je moet wèl tegen de druk van de onzekerheid kunnen, want de samenleving duwt je de kant op van degelijkheid en veiligheid.' Hij durft het. Dus een woonboot. En een Snoek. En een loopbaan als zanger, naast zijn baan als arts. 'Ik weet best dat mijn keuzes maatschappelijk allemaal wat lager staan aangeschreven. Nou en? Ik hou wel van een beetje tegenstroom.'

Kijk uit, als je de boot binnen stapt. En hou je vast, bij het trapje. Dus pak dat handvat beet, boven de treden. Het is daar door de gastheer zelf aan de wand geschroefd. Speciaal voor zijn makker Ramses Shaffy, toen die tien jaar geleden op kraamvisite kwam. De oude bard was al niet zo vast ter been. En dan ook nog op de borrel op een woonboot, met een trapje. Dus was dat steuntje aan de wand geen overbodige luxe. Ze dronken samen op de geboorte van het eerste kind van Gerard Alderliefste: een zontje dat de naam Sammy kreeg, naar de eerste hit van Shaffy uit 1966. Na het bezoek bleef de steun hangen. En toen Ramses kort daarna overleed kreeg het handvat voor Alderliefste een extra betekenis: via het metaal dat Shaffy zo stevig in de knuisten had gehad, geeft hij zijn oude vriend dagelijks nog even een hand.

Vier jaar werkte hij samen met Ramses. „Ik leerde hem kennen toen hij 72 was, dat was vier jaar voor zijn dood. In die vier jaar is hij een soort leermeester van me geworden. En een leeftijdsloze muziekvriend. Ramses leerde me om bij optredens niet op de muziek, maar op de boodschap van een lied te letten. ‘Denk niet aan de akkoorden, maar aan de woorden’, prentte hij me in.’ Met de nieuwe versie van ‘Laat me/Vivre’ scoorden ze zelfs een hit. Hij weet nog precies dat hij de oude meester een complimentje gaf, in de opnamestudio. Ik zei: ‘Wat heb je dat mooi gezongen.’ Ach,’ fluisterde hij me in. ‘Je moet het even menen. ‘ Zo leerde hij me dat je soms een beetje moet acteren om een tekst over te laten komen. Daaraan merkte je dat hij van huis uit een acteur was, die voor het zingen had gekozen.’

Met onze paddestoel als leidraad praten we over de eigen keuzes van Gerard Alderliefste. Liefde, loopbaan, lot en leven, staat op onze wegwijzer. Eerst de liefde. Hij vertelt dat hij als dertiger tien jaar samen was met een vriendin. „Het was net uit toen ik meteen mijn huidige vriendin ontmoette. Het was het lot, want eigenlijk zat ik nog in de afscheidsmodus. Die avond had ik met Shaffy in Almere gespeeld. Na afloop ging ik nog even naar het feestje van een jarige vriend. Daar schoot Hanneke me aan. Ze herkende me van een optreden bij bevrijdingspop in Haarlem. Als smoesje vroeg ze me om een handtekening. En ik speelde het spelletje mee. Eerlijk biechtte ik haar op dat mijn woonboot toen net in onderhoud was, dus dat ik even geen plek had om te overnachten. Gelukkig mocht ik met haar mee. Drie maanden later was ze zwanger.” Inmiddels hebben ze drie kinderen: voetbalschoenen en kinderbedjes in het vooronder zeggen genoeg.

Kruidenier

De keuze voor zijn loopbaan was lastiger, schetst hij. Om dan te vertellen over zijn jeugd, in Santpoort. Hij is de jongste van drie broers, hun vader was hoofd van de lagere school, hun moeder begon als huisvrouw. Een slimme huisvrouw, die onder druk van de tijd niet had kunnen studeren. Want leren, dat was destijds niet weggelegd voor de dochter van een kruidenier. Later bevocht ze alsnog haar kansen. Via de mavo, de havo en het VWO ging ze aan de universiteit studeren. Politicologie. Waarna ze het tot wethouder schopte. Hun huwelijk liep stuk. „Dat hield waarschijnlijk verband met de enorme ontwikkeling van mijn moeder. Die was lastig bij te benen.’

Dat zij zo voor haar studie had moeten knokken, beïnvloedde de studiekeuze van haar jongste zoon.

Want die twijfelde. Hij was gitarist in een bandje, sprak goed Frans en haalde op school prima cijfers. Maar studeren? „Ik twijfelde. Want ik vond de muziek zo leuk. En we hadden er ook nog wel een beetje succes mee. Dus ik zag eigenlijk niet direct de noodzaak om me in te schrijven voor een studie. Dat wreekte zich thuis een beetje. Want mijn moeder had zo hard moeten knokken om haar studie te bevechten, terwijl ik alle kansen had en ook graag gewoon een beetje met vrienden in de kroeg stond te spelen.”

Hij twijfelde tussen het conservatorium, een studie Frans en een studie geneeskunde. Het lot besliste. „Ik werd ingeloot voor geneeskunde. Dat was eigenlijk een buitenkansje, dus ik pakte het met twee handen aan. Maar tegelijk was ik ook een beetje jaloers op vrienden die naar het conservatorium gingen. “Spelen èn studeren was de tussenweg. Dus dat deed hij. En toen was hij warempel òòk nog goed in basketbal. Zò goed dat zijn team van Akrides uit de IJmond in de eredivisie belandde. En hijzelf in tijdnood. Dat brak hem op. „Op een avond moest ik in de rust van een belangrijke wedstrijd weg omdat ik diezelfde avond met mijn band moest optreden. Dat was dus racen van de sporthal naar de feesttent, waar ik gauw mijn gitaar omhing. Het kon nèt, dacht ik. Maar het kon dus nèt niet. „Na die avond had ik ruzie met mijn basketbalcoach omdat ik te vroeg was vertrokken en ik had ruzie met de jongens van mijn band omdat ik te laat bij het optreden was.” Het dwong hem om te kiezen. „Dat was dus het einde van mijn sportloopbaan.”

Uitzendbureau

Na zijn studie moest de jonge dokter opnieuw kiezen. Huisarts worden? Specialiseren? Of toch het podium? „Ik ben in het midden gaan zitten. Door me in te schrijven bij een

uitzendbureau, kon ik drie dagen per week als arts werken. Dan had ik genoeg tijd om muziek te blijven maken. Het was het uitstellen van een beslissing die ik eigenlijk nòg niet heb genomen. Hoe langer ik het besluit uitstelde, hoe duidelijker het me werd: ik moest het gewoon allebei doen.”

Het was weer het lot dat hem als pas afgestudeerde dokter tot verslavingsarts bombardeerde. Puur toeval, omdat het uitzendbureau werk had, in die hoek. Inmiddels is hij bijna 25 jaar actief in die tak van hulpverlening, eerst in Haarlem, later in Beverwijk en nu in Alkmaar. Jaren zat hij tussen de harddrugsverslaafden. „Heroïne werkt zo kort dat de gebruikers vier keer per dag moeten scoren. Gebruiken ze niet, hebben ze immense pijn. Dus dat betekent vier keer per dag spuiten en vier keer per dag een autoradio stelen om die spuit te kunnen betalen.” Methadon bleek een uitkomst. „Je helpt mensen niet van hun verslaving af. Dat lukt toch niet. Maar met methadon stabiliseer je wel hun leven. Als je ze een goede dosis methadon geeft, zijn de ziekteverschijnselen 24 uur weg. Dus ze gebruiken nog wel, maar nog maar één keer per dag. En gecontroleerd, zodat de criminaliteit een stuk minder werd. Ze jatten geen vier fietsen per dag meer, maar misschien eentje.”

Zieke kinderen

Hij praat vol begrip over de doelgroep. Maar zou hij als arts niet veel nuttiger zijn als hij kankerpatiënten of zieke kinderen geneest? Glimlachend formuleert hij zijn antwoord: „Het belangrijkste is dat je verslaafden moet zien als zieken. En als arts ben ik opgeleid om zieke mensen beter te maken. Het behandeldoel is genezen en stoppen met drugs, of klachten verzachten. Daarmee heb ik dus dezelfde doelen als een collega in een ziekenhuis. Een oude chirurg zei: “Geneeskunde is soms genezen, vaak verlichten en altijd troosten.”

De laatste jaren richt hij zich speciaal op onderzoek naar partydrugs als xtc en paddo's. „Veel gebruikers daarvan weten niet dat de kans groot is dat ze er blijvende gezondheidsproblemen aan overhouden. De gevolgen op lange termijn, kunnen heel ingrijpend zijn. Als wetenschap is dat een tamelijk nieuw gebied, dus ik krijg telefoontjes uit het hele land van huisartsen en neurologen die willen weten hoe het zit.”

Zo laveert hij tussen twee werelden, tussen stethoscoop en volgspot, tussen witte jas en glitterpak. „Je raakt gehecht aan de combinatie,” zegt hij zelf. „Het applaus is fijn, maar de waardering in de zorg, de beloning zonder applaus, is ook mooi. Het heeft een

andere diepgang.” Al heeft hij het een jaar geprobeerd, zonder gedokter alleen van de muziek leven. Het werd niks. „Ik miste de structuur. Als ik niet moet, gebeurt er niks. Ja, een beetje krant lezen en door de stad fietsen. Maar ik heb afspraken nodig, een strakke agenda maakt me productief. Na een weekend vol optredens ben ik op maandagochtend soms brak, moe en leeg, maar dan brengt een strak maandagschema me weer lekker in het ritme. Dan spreek ik veel mensen, zit ik uren aan de telefoon en de computer. En dan heb ik gek genoeg ‘s avonds ook weer energie om muziek te maken. Met het één ontsnap ik aan het ander.”

Hij werkt nu zestien uur per week als arts. Daarnaast is hij vader, partner, muzikant en liedjesschrijver. Pingelend op de piano op zijn woonboot, sleutelt hij aan nieuw repertoire. Aanvankelijk jarenlang voor zijn eigen band, vorig jaar voor een concertreeks met pianist Cor Bakker en nu voor een soloprogramma. Op de lage tafel tekstboeken van Stef Bos en Maarten van Roozendaal, ter inspiratie. Op de hoge tafel een aantekeningenblok met eigen zinnen, akkoordenschema’s en invallen, voor zijn eerste eigen voorstelling, een soloprogramma waarmee hij vanaf oktober in de theaters staat.

Hij pakt zijn gitaar en geeft alvast een voorproefje. De voorstelling gaat Dubbel-Leven heten, gebaseerd op zijn eigen bestaan. „Bij het schrijven heb ik veel respect gekregen voor mensen die als solist op het toneel staan. In je eentje optreden betekent meer verantwoordelijkheid, meer stress en meer vlinders. En dat is precies wat ik zoek.” We moeten het zien in het lijntje van een Snoek rijden en een woonboot kopen, mijmert hij. En in het patroon van de man die in de rust van de basketbalwedstrijd naar een optreden scheurt. „Ik wil zo veel mogelijk uit het leven halen. Ook al brengt me dat soms in de problemen.”